

וגו'. הרי פרשה, שכל בני האדם שעתידיים להיות בעולם, כלם נמצאו שם.

כאן יש להסתכל, שהרי כתוב את אשר איננו פה וגו', ומשמע אלו [כלם] שיצאו מאותם שעמדו שם, משום שכתוב עמנו היום, ולא כתוב עמנו עומד היום. אלא ודאי [כאן] כלם עמדו שם, אלא שלא נראו לעין, משום כף כתוב עמנו היום אף על גב שלא נראו.

ואם תאמר, מה הטעם לא נראו כאן כמו שנראו לאדם הראשון שראה אותם עין בעין, והרי כאן ראו יותר? אלא כאן, כשנתנה תורה לישראל, מראה אחר ודרגות עליונות. היו רואים ומסתכלים עין בעין, והיו משתוקקים להסתפל ולראות בכבוד רבונם, ומשום כף ראו את הפכוד העליון של הקדוש ברוך הוא לכדו ולא מאחר.

ועל כן, כל בני האדם שעתידיים לעמד בעולם, כלם עומדים לפני הקדוש ברוך הוא באותן הדמיות ממש שעתידיים לעמד בהן. זהו שכתוב (תהלים קלט) גלמי ראו עיניך ועל ספרך וגו'. גלמי ראו עיניך, מה הטעם? משום שדמות אחרת עליונה היתה כזה, ומשום כף כתוב (שם יח) ומי צור זולתי אלהינו, מי הציר הטוב שציר [שכולל] הכל [זה עם זה] כמו הקדוש ברוך הוא?.

דבר אחר פי מי אלוה - זה סוד הדבר, שהרי אל הוא כלל שנקלל מכל הדרגות. ואם תאמר שאל הנה היא דרגה אחרת, משום שכתוב (שם) ואל זעם בכל יום? בא ראה, שהרי אין אל מפלעדי ה' שאינו לבדו, ולא נפרד לעולמים, ועל כן כתוב (שמואל-ב כב) פי מי אל מפלעדי ה' וגו'. ומי צור וגו', שהרי צור

בני נשא דזמינין למהוי בעלמא כלהו אשתכחו תמן.

הכא אית לאסתפל לא דהא כתיב את אשר איננו פה וגו' ומשמע הנהו (בלהו) דיפקון מאנון דקיימו תמן, בגין דכתיב עמנו היום ולא כתיב עמנו עומד היום. אלא ודאי (הכא) בלהו קיימו תמן אלא דלא אתחזו לעינא, בגין כף כתיב עמנו היום אף על גב דלא אתחזון.

ואי תימא מאי טעמא לא אתחזון הכא כמה דאתחזון לאדם הראשון דחמא לון עינא בעינא, והא הכא אתחזי יתיר. אלא הכא כד אתייהיבת אורייתא לישראל חיזו אחרא ודרגין עלאין הוו חמאן ומסתפלאן עינא בעינא והוו תאיבין לאסתפלא ולמחמי ביקרא דמריהון, ובגין כף חמו יקרא עלאה דקדשא בריך הוא בלחודוי ולא מאחרא.

ועל דא כלהו בני נשא דזמינין לקיימא בעלמא כלהו קיימי קמי קדשא בריך הוא באנון דיוקנאן ממש דזמינין לקיימא ביה הדא הוא דכתיב, (תהלים קלט) גלמי ראו עיניך ועל ספרך וגו'. גלמי ראו עיניך. מאי טעמא בגין דדיוקנאן אחרא עלאה הוי כהאי ובגין כף כתיב, (תהלים יח) ומי צור זולתי אלהינו. מאן צייר טב דצייר (דכליל) פלא (דא ברא) כקדשא בריך הוא.

דבר אחר פי מי אלוה, דא רזא דמלה דהא אל פללא הוא דאתפליל מפלהו דרגין, ואי תימא דהא אל איהו דרגא אחרא בגין דכתיב (תהלים ז) ואל זעם בכל יום. תא חזי, דהא לית אל מפלעדי יי דלאו איהו בלחודוי ולא אתפרש לעלמין. ועל דא כתיב, (שמואל ב כב) פי מי אל מפלעדי יי וגו', ומי צור וגו'